

Karmen Jerenko
Osnovna šola Hajdina

Filatelistični krožek na Osnovni šoli Hajdina

Povzetek: Filatelija poimenujemo zbiranje in proučevanje poštnih in taksovnih znamk, ki vključuje študije oblikovanja, izdelave in uporabe posameznih poštnih znamk. (Vir: Wikipedija: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Filatelija>). Po podatkih se je največ filatelystov z zbiranjem znamk srečalo v osnovni šoli, doma ali pri krožku. Prve težave se začnejo, ko mladi zbiralci nehajo znamke šteti, opazovati in primerjati sličice. Takrat je pomembno, da mladim zbiralcem svetujemo, jih povezujemo z zunanjim svetom in iščemo različne načine dela, da bi učenci prebrodili krizni čas. **Ključne besede:** filatelija, krožek, kviz, Maribofila 2012, pošta. **Abstract:** Philately is stamp collecting and studying, including the studies on design, manufacture and usage of individual stamps (source: Wikipedija: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Filatelija>). According to the specialists people start collecting stamps in the primary school, at home or during some extra curricular activity. Young people often stop with this activity when they cease to count, contemplate and compare stamps. This is when they need encouragement and advice how to connect with the world and look for the alternatives in order to overcome the crisis. **Key words:** philately, extra curricular activity, quiz, Maribofila 2012, post office

Uvod

Filatelija je veda o znamkah (Vir: Herman Bole, www.filatelija.com). Šolski filatelistični krožki po Sloveniji imajo že dolgoletno tradicijo. Po podatkih filatelistične zveze so uspešni krožki na šolah delovali že v tridesetih letih prejšnjega stoletja. V današnjem času je filatelističnih krožkov na šolah manj, zato je osnovno pomoč pri organizaciji krožkov, pri pripravi in posredovanju osnovnih gradiv prevzela Pošta Slovenije, ki sodeluje s strokovnjaki iz FZS – filatelistične zveze Slovenije (povzeto po dopisu Pošte Slovenije osnovnim šolam). Tako smo konec šolskega leta 2010/11 na šolo dobili dopis Pošte Slovenije, ki nam ga je poslala ga. Sabina Podkrižnik, univ. dipl. ekon., in s katerim je k sodelovanju povabila delavce šole, ki bi želeli voditi filatelistični krožek. Dopis me je takoj pritegnil. Sama sem začela zbirati znamke, ko sem bila stara 12 let. Moj album z znamkami je že tri desetletja bolj kot ne sameval in ob branju dopisa sem ga vzela v roke in začela listati. Pridružili so se mi člani moje družine in bili navdušeni. Ko sem o znamkah pripovedovala tudi prijateljem, sem opazila, da je veliko ljudi zbiralo in še zbira znamke. Najbolj me je presenetil sosed, ki mi pokazal album slovenskih znamk; zbira jih že pol stoletja in ni vključen v nobeno društvo. Prav tako

nima posebnega stika z drugimi filatelisti, o prodaji znamk ne razmišlja. Zbiranje ga preprosto veseli in osrečuje. Ker je bil odziv bližnjih pozitiven, sem v dogovoru z gospo ravnateljico z novim šolskim letom prevzela vodenje filatelističnega krožka.

Delovanje krožka

Najprej sem na različnih spletnih straneh prebirala članke o filateliji in različne spletne strani, kjer se predstavljajo šole, ki imajo filatelistične krožke že dalj časa. Sposodila sem si knjigo Andreja Ivanuše Čar filatelije. Želela sem se udeležiti tudi ustreznega seminarja, ki ga je ponudila Pošta Slovenije. Ker pa je bilo povpraševanje po seminarju majhno, mi je pri organizaciji pomagal gospod mag. Bojan Bračič, ta mi je vljudno odgovoril na vsa moja vprašanja in mi za uspešen začetek poslal potrebno literaturo, delovne zvezke za učence in večje število znamk. Gospod mag. Bračič mi je poslal okviren načrt dela pri krožku, kar mi je zelo pomagalo pri sestavi letnega načrta dela pri krožku.

Letni načrt dela

Cilji:

- učenci se naučijo osnov filatelije, ki pomeni zbiranje, shranjevanje in preučevanje poštnih oziroma pisemskih znamk,

- učenci zbirajo znamke, dopisnice, pisma, razglednice z znamkami, priložnostne ovitke, poštne žige,
- učijo se pisanja pisma,
- iz zbranega gradiva pripravljajo filatelistične zgodbe,
- ob filatelističnih zgodbah se seznanjajo z različnimi zgodovinskimi dejstvi, kulturo, običaji,
- sodelujejo pri pripravi motiva za šolsko znamko,
- udeležijo se filatelistične razstave in delavnice v Mariboru, ogledajo si Poštni logistični center – LCM Maribor, Pošto Ptuj in Hajdina,
- sodelujejo pri pripravi šolske filatelistične razstave,
- razvijajo pozitivne stike in medsebojne odnose,
- sodelujejo pri projektu Comenius.

Pripomočki: znamke, pisemske ovojnice, razglednice, albumi, publikacija Moj konjiček, delovni zvezek za filatelijo ...

Metode dela: pogovor, razlaga, praktično delo, pisanje, branje

Oblike dela: frontalna, individualna, delo v skupini ali paru

Sodelovanje z zunanjimi sodelavci: mag. Bojan Bračič, Pošta Maribor, poštar

Finančna sredstva: naročilo na revijo, sofinanciranje pri izdaji šolske znamke, prevozni stroški (za ogled LCM, razstave plačajo starši udeležencev)

Urna razdelitev dela

1. ura	– uvodno srečanje in izdelava plakata (vabilo)
2. ura	– namen in cilji filatelističnega krožka, kaj so znamke, ogled znamk in načini pridobivanja znamk, odlepljanje znamk z razglednic
3. ura	– zamenjava znamk med učenci, rabljene znamke in nove, kupljene znamke, cvetje (lahko tudi kaj drugega) – učenje ob znamkah
4. ura	– redne znamke, znamke za posebne priložnosti
5. ura	– snemanje znamk s pisem, pranje znamk, zamenjava, pisanje razgled-

nic (orodje za filatelista začetnika in delovni prostor)

6. ura	– snemanje znamk s pisem s paro, pranje znamk, zamenjava, zbiranje razglednic z znamkami ali brez (urejanje šolske zbirke)
5. ura	– snemanje znamk s pisem, pranje znamk, zamenjava, poštni žigi (redni in priložnostni)
6. ura	– menjava znamk, analiza pisemskih pošilk z vidika žigov, možnost zbiranja žigov, plakat
7. in 8. ura	– pisanje pisma, sporočila prijateljem v šoli, dežurni učenec raznosi pošto – možna uvedba sončnih sporočil z geslom » <i>Odpiši mi!</i> «
9. ura	– menjava znamk, razvrščanje znamk, pojem zbirka, ustno sestavljanje zgodbe
10. in 11. ura	– priprava na sodelovanje v projektu Comenius; Poljska skozi oči filatelista
12. ura	– priprava natečaja za prvo znamko OŠ Hajdina; novoletni motiv, tematske znamke – božič, novo leto
13. in 14. ura	– zbiranje filatelističnega materiala, ki ga imajo učenci doma, in možnost sestaviti zgodbo, vezano na enega izmed šolskih projektov – izdelava plakata Poljska
15. ura	– ob 7.35 izbira najboljšega motiva za prvo znamko, priprava materiala za prvo razstavo, objava v časopisu, v šolskem glasilu, šolskem radiu, vabilo
16. ura	– priprava razstave v okviru šolske novoletne prireditve
17. ura	– menjava znamk, pogovor o izkušnjah, izpolnjenih pričakovanjih, volji do dela ...
18. ura	– menjava znamk, znamke in internet, učenec predstavi svojo zbirko
19. ura	– lastnosti kakovostne znamke, menjava znamk
20. ura	– tematske znamke, Prešeren, menjava, odlepljanje znamk, učenec predstavi svojo zbirko
21. ura	– tematske znamke, valentinovo, menjava, odlepljanje znamk, učenec predstavi svojo zbirko

- 22. ura – oblikovanje osebne znamke, pošiljanje, učenec predstavi svojo zbirko
- 23. ura – osebne znamke, analiza, pogovor
- 24. ura – pisanje mamam ob materinskem dnevu, vrednost znamk
- 25. ura – menjava znamk, ogled katalogov, vrednosti slovenskih znamk
- 26. ura – menjava znamk, razglednic, poštar (vabilo poštarju)
- 27. ura – menjava znamk

Aprila po dogovoru ob koncu pouka obisk Hajdinske pošte ter pogovor z uslužbenci pošte, ki traja vsaj 2 uri (nabiralnik).

- 28. ura – ob 7.35 prijava in dogovor za ogled razstave, menjava znamk
- 29., 30., 31. in 32. ura – ogled razstave in udeležba na delavnici v Mariboru (prevozne stroške krijejo starši, ki so vabljeni zraven, odhod je z rednim avtobusom)
- 33. ura – zaključek krožka, analiza

Za motivacijo učencev sem najprej pripravila plakat, s katerim sem jih povabila h krožku. Nato sem s svojim albumom odšla v razrede in pri razrednih urah predstavila delovanje krožka. Po prvem srečanju so bili učenci navdušeni. Že na prvo srečanje je prišlo 35 učencev od 1. do 9. razreda. Na hodniku so me ustavljali tudi tisti, katerih starši so zbirali znamke in jih imajo doma. Vsi smo se resno lotili dela, sodelovali so tudi starši, učitelji, posamezniki so svetovali. Učencem so kupili albume, znamke, odlepili znamke. Veliko nam je pomagal gospod Bračič, ki nam je poslal znamke za zamenjavo. Učenci so se ob znamkah učili o pošti, običajih, modi, praznikih, itd. Ogledali smo si Poštni logistični center Maribor (LCM), pošto na Ptuj. Najprijetnejše ure pri krožku so bile tiste, ko smo znamke menjavali in se ob tem pogovarjali o zgodovini znamk. Napisali smo »sončna sporočila« učencem, ki ne obiskujejo krožka. »Poštar« (dežurni učenec) jih je raznosil po šoli in vesele, ko so se vračali odgovori, je bilo nepopisno. Tako so učenci razvijali medsebojno povezanost in prijateljstvo. V prednovoletnem času smo se odločili, da bomo izdali znamko OŠ Hajdina in zato smo pripravili natečaj (objava po šolskem radiu, plakati, obvestila).

Dopis je bil sestavljen tako:

Natečaj za prvo znamko OŠ Hajdina!

Pri filatelističnem krožku bomo prvič v zgodovini šole izdali znamko. Tema prve znamke bo »Učenci OŠ Hajdina in novoletni čas«. Izbrali bomo najboljši predlog – narisano, naslikano ali računalniško obdelano sliko, ki se bo dala pomanjšati na velikost znamke. Na predlogu za znamko morajo biti vidni podatki: OŠ Hajdina, leto in tema: novo leto. Učenci predlog za znamko naredite sami, starši vam lahko le pomagajo z nasveti. Učenci lahko sodelujete z več predlogi. Predloge oddajte do četrтка, 13. 12. 2011, razredničarki ali v nabiralnik *Predlogi*. V komisiji, ki bo izbrala najboljši predlog, bodo učenci filatelističnega krožka, ravnateljica, mentorica filatelističnega krožka, učiteljica likovne vzgoje in učiteljica računalništva.

Po pregledu prispelih motivov smo se odločili za dve znamki; avtoric Gabi in Nine Štumberger. Prikazali sta ponirka (simbol šole) in znak šole v novoletni preobleki. Znamki smo izdali kot osebni znamki. Pripravili smo manjšo filatelistično razstavo. Sodelovali so učenci, ki obiskujejo filatelistični krožek. Na razstavi so predstavili svojo zbirko in po želji zamenjali znamke. Zbiratelji so imeli možnost šolski znamki tudi kupiti. Znamka je bila kot zbirateljsko gradivo ali za pošiljanje pisma, voščilnice v poštnem notranjem prometu. Denar od prodaje bomo porabili za izdajo tretje znamke.

Slika 1: Prvi znamki OŠ Hajdina z enoto vrtec, avtorici Nina in Gabi Štumberger. (Foto: Karmen Jerenko)

Delo filatelističnega krožka smo predstavili tudi v lokalnem časopisu. Naša šola sodeluje pri projektu Comenius. Učitelji so se udeležili srečanja na Poljskem, mi pa smo se v okviru projekta lotili učenja o Poljski – z znamkami. Motive smo poiskali v zbirkah znamk, razlago pa na različnih internetnih straneh. Zapis smo povečali, izdelali plakat in ga predstavili preostalim učencem šole in staršem na skupni prireditvi. Člani filatelis-

tičnega krožka so se udeležili tudi kviza na filatelistični razstavi: *Maribofila 2012*. (Vir: Pošta Slovenije: www.posta.si/postni-zigi/474/Filatelija).

Slika 2: Učenci OŠ Hajdina na Maribofila 2012 (Foto: Karmen Jerenko)

Prvi filatelistični kviz na OŠ Hajdina

Ker so se člani krožka prijavi na Kviz na mednarodni filatelistični razstavi *Maribofila 2012*, sem organizirala tudi prvi šolski filatelistični kviz. Na kvizu so sodelovali učenci od 1. do 8. razreda in dve učiteljici. Ekipa je sestavljala tri člane. V komisiji sta bili članici krožka Lana in Lea. Preživeli smo prijetno uro druženja. Imeli smo tri nagrade: prva nagrada je bila družinska pizza, druga nagrada čokolada in tretja nagrada sladoled. Vsi sodelujoči so prejeli priznanja za sodelovanje na kvizu. Najboljša ekipa se je udeležila kviza v Mariboru. Učenci so izdelali plakate za navijanje. Pridružili so se nam tudi zunanji člani. Vsi člani so bili nagrajeni z majicami in drugimi drobnimi pozornostmi, čeprav so se seveda kot filatelisti najbolj razveselili novih znamk.

Slika 3: Klara, Niko in Minea so se udeležili kviza v Mariboru. (Foto: Karmen Jerenko)

Sklep

Učenci zbirajo različne stvari: sličice, različne figurice, stari denar, igrače, znamke in še kaj. Ob vsakem zbiranju se učijo. Lahko se učijo tudi ob znamkah, na zanimiv in prijeten način. Morda bo ob podpori filatelistov, mentorjev filatelističnih krožkov in vseh, ki jih zbiranje znamk zanima, filatelija postala tudi izbirni predmet (in ne le krožek) v šoli. Krožek na naši šoli je sicer zaživel, žal pa je bilo pred poletjem (koncem šole) znamk za menjavo vedno manj. To je potrdilo dejstvo, da članstvo sčasoma upada. Zato je bilo treba učence motivirati na najrazličnejše načine. Za naslednje leto načrtujem nekoliko sprememb. Krožek bo tako dvakrat na mesec po dve uri skupaj. S pomočjo sponzorjev bomo kupili nekaj povečevalnih stekel in pincet ter primernih posod za odlepljanje znamk. Načrtujem vključitev v filatelistično društvo Ptuj. Tudi v naslednjem šolskem letu bomo organizirali kviz in izdali šolsko znamko. Prav tako načrtujem t. i. »*Tematski odmor*«; Učenci bodo določen dan med odmorom zamenjevali znamke, razglednice. Radi bi se povezali s krožkom katere druge šole, zato jih vabimo k sodelovanju. ■

Viri in literatura

1. Ivanuša, A. (1989). Čar filatelije. Maribor: Založba Rotis.
2. Wikipedija, prosta enciklopedija. Pridobljeno 20.8.2012 s spletne strani: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Filatelija>.
3. Bole, H. Kaj moramo vedeti o zbiranju znamk in filateliji. Pridobljeno 20.8.2012 s spletne strani: www.filatelija.com.
4. Pošta Slovenije: Filatelija. Pridobljeno 20.8.2012 s spletne strani:
5. www.posta.si/postni-zigi/474/Filatelija.